

Book Review

วัลภา หัตถกิจพานิชกุล

เรื่อง: **CHINA 5.0: สี่จีนผิง เศรษฐกิจยุคใหม่ และแผนการใหญ่ AI**
ผู้เขียน: **อาร์ม ตั้งนิรันดร**
สำนักพิมพ์: **bookscape**
ปีที่พิมพ์: **2018**
จำนวนหน้า: **200**

การเติบโตและการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของเศรษฐกิจจีนจนสามารถผงาดขึ้นมาเป็นมหาอำนาจของโลกได้อย่างรวดเร็วด้วย GDP อันดับสองของโลก การมีทุนสำรองเงินตราระหว่างประเทศเป็นอันดับหนึ่งของโลก เป็นตลาดผู้บริโภคและตลาดออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ทั้งหมดนี้คงทำให้หลายท่านมองจีนด้วยความที่งมงายพิศวง ทั้งๆที่การเมืองของจีนยังคงไว้ซึ่งระบบสังคมนิยมแบบรวมอำนาจ แต่เศรษฐกิจจีนกลับเติบโตอย่างก้าวกระโดดด้วยกลไกตลาดของระบบทุนนิยม แท้จริงแล้ว การสร้างพื้นฐานความแข็งแกร่งของจีนเริ่มต้นจากการเดินหน้าเปิดและปฏิรูปประเทศอย่างจริงจังโดยเติ้ง เสี่ยวผิง ในปี 1978 และวางแผนพัฒนาต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงการเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดที่สุดของจีนอีกครั้งภายใต้การนำของผู้นำสูงสุดของจีนที่ชื่อ สี จิ้นผิง ในปี 2013

หลายท่านอาจจะคุ้นหูกับคำว่า THAILAND 4.0 เพราะในแวดวงธุรกิจบ้านเราที่มีการกล่าวถึงกันบ่อยๆ เนื่องจากประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่ยุค 4.0 (Thailand 4.0) คือ เทคโนโลยีดิจิทัล แต่สำหรับประเทศจีนนั้นได้ขยับขึ้นไปสู่ยุค CHINA 5.0 คือ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI (Artificial Intelligence) เรียบร้อยแล้ว และเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจ CHINA 5.0 ในแบบฉบับจีนมากขึ้น ก่อนอื่นคงต้องขอแนะนำตัวละครสำคัญในแต่ละยุคของจีนกันก่อน เริ่มตั้งแต่ ผู้นำจีนรุ่นที่ 1.0 คือ ท่านประธานเหมา เจ๋อตง ผู้นำจีนรุ่นที่ 2.0 คือ ท่านประธานเติ้ง เสี่ยวผิง ผู้นำจีนรุ่นที่ 3.0 คือ ท่านประธานเจียง เจ๋อหมิน ผู้นำจีนรุ่นที่ 4.0 คือ ท่านประธานหู จิ่นเทา และผู้นำจีนรุ่นที่ 5.0 คือ ท่านประธานสี จิ้นผิง ดังนั้น หนังสือ **CHINA 5.0: สี่จีนผิง เศรษฐกิจยุคใหม่ และแผนการใหญ่ AI** จะฉายภาพสะท้อนแนวความคิดของ สี จิ้นผิง ผู้นำจีนรุ่นที่ 5.0 ซึ่งเป็นยุคที่จีนก้าวเข้าสู่เทคโนโลยี 5.0 อย่างเต็มตัวแล้วนั่นเอง

เนื้อหาในหนังสือมีทั้งหมด 3 ภาค คือ ภาคการเมือง ภาคเศรษฐกิจ และภาคเทคโนโลยี ภายใต้การนำของประธานาธิบดีสีจิ้นผิง ผู้นำจีนยุคที่ 5 การจะเข้าใจจีน รู้เท่าทันจีนและแปลงจีนให้เป็นโอกาส จึงควรที่จะพยายามเชื่อมโยงจากมุมมองทั้งสามด้านข้างต้นไว้ด้วยกัน ไม่สามารถจะละเลยด้านใดด้านหนึ่งไปไม่ได้เลย

ภาคที่หนึ่ง การเมือง: ถึงเวลาของผู้นำรุ่นที่ 5

การเมืองของจีน มีโครงสร้างที่ซับซ้อน แต่ก็ยังเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของจีน หลายคนเชื่อว่า ถ้าวันใดที่จีนกลับไปมีผู้นำเผด็จการเต็มใบ วันนั้นพรรคคอมมิวนิสต์จีนคงพินาศ และเศรษฐกิจจีนก็คงพังไปด้วย แต่วันนี้สีจิ้นผิงได้พิสูจน์แล้วว่า การเป็นผู้นำที่มีอำนาจและมีอิทธิพลสูงสุด และที่สำคัญกลับเป็นผู้นำที่ได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างมาก โดยเฉพาะบุคคลชั้นรากหญ้า ยิ่งไปกว่านั้นเศรษฐกิจของจีนก็มีทิศทางจะเดินหน้าต่อไปอย่างไม่สะดุด โดยในหนังสือเล่มนี้ ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ต่างๆ ที่ผู้นำท่านนี้เลือกใช้ ได้แก่ กลยุทธ์ยิงปืนนัดเดียวได้นกสองตัว คือ การปราบคอร์รัปชันครั้งใหญ่อย่างจริงจังเด็ดขาด เพื่อสลายข้ออ้างทางการเมืองลง และในขณะเดียวกันก็ได้รับเสียงชื่นชมจากประชาชนจีนอย่างล้นหลาม นอกจากนี้ การทำ Marketing และ Market Research อย่างแยบยลของรัฐบาลจีน มีการรวบรวมข้อมูลความต้องการของประชาชนอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการพัฒนาระบบ big data เพื่อประมวลข้อมูลการใช้จ่ายใช้สอยและสภาพเศรษฐกิจของประชาชน ตลอดจนกลยุทธ์การใช้ Social media ด้วยกองทัพนักโพสต์ให้เกิดประโยชน์ในภาคการเมืองส่วนนี้ หนังสือได้มีการสอดแทรกมุมมองกลุ่มตัวอย่างของชาวจีนรุ่นใหม่ และการเปรียบเทียบสองขั้วความคิดในจีนยุคใหม่อีกด้วย

ภาคที่สอง เศรษฐกิจ: ปฏิรูปแบบสีจิ้นผิง

ในช่วง 40 กว่าปีที่ผ่านมา การก้าวขึ้นมาของผู้นำรุ่นสอง เต็งเสี่ยวผิง พร้อมวลีเด็ด “ไม่ว่าแมวจะขาวหรือดำ ขอให้จับหนูได้เป็นพอ” ในการปฏิรูปเศรษฐกิจจีน ทำให้เศรษฐกิจจีนมีการเปลี่ยนแปลงและเติบโตอย่างต่อเนื่องจนสามารถผงาดขึ้นมาเป็นมหาอำนาจของโลกที่สามารถจะต่อกรกับอเมริกาได้ในปัจจุบัน โดยหนังสือได้มีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยหลักที่นาสนใจสามข้อโดยนักเศรษฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ได้แก่

1. รัฐบาลจีนเป็นนักปฏิบัติและทดลอง ไม่บ้าทฤษฎีและลัทธิความเชื่อ
2. จีนตอนเริ่มต้นพัฒนายังไม่มีกลุ่มผลประโยชน์ขัดขวาง
3. การกระจายอำนาจคลังให้กับรัฐบาลท้องถิ่น

“ซีโคโนมิกส์” (Xiconomics) เป็นแนวคิดเศรษฐศาสตร์อุปทาน (Supply-side economics) ของท่านสีจิ้นผิง ซึ่งตรงกันข้ามกับนโยบายเศรษฐกิจในสมัยประธานาธิบดีหูจิ่นเทา ที่ให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างอุปสงค์ หรือที่เรียกกันว่า เศรษฐศาสตร์อุปสงค์ (Demand-side economics) ที่แม้จะทำให้เศรษฐกิจจีนในยุคหนึ่งเติบโตในอัตราที่สูง แต่ก็มีผลลัพธ์ข้างเคียงตามมา ทั้งปัญหาการผลิตเกินตัวและปัญหาหนี้สินที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ

โลกที่ชะลอตัว จึงเป็นที่มาของนโยบายสีโคโนมิคส์ในเวลาต่อมา โดยแนวทางการปฏิรูปด้านอุปทาน สามารถสรุปได้เป็นสามประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

1. การแก้ปัญหาค่าการผลิตส่วนเกินและอสังหาริมทรัพย์ส่วนเกิน
2. การส่งเสริมให้ธุรกิจและผู้ประกอบการเป็นหัวรถจักรขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
3. การส่งเสริมให้ธุรกิจผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ มีมูลค่าเพิ่มและสร้างสรรค์

ในขณะเดียวกัน รัฐบาลจีนยังส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม และการยกระดับอุตสาหกรรม โดยได้มีการประกาศแผน Made in China 2025 และแผน AI 2030 โดยตั้งเป้าหมายให้จีนเป็นผู้นำเทคโนโลยีประติษฐ์ ภายในปี 2030

ในส่วนถัดมาของหนังสือ ได้มีการขยายความถึง ความเป็นศาสตร์และศิลป์ของนโยบาย “สีโคโนมิคส์” โดยได้ยกคำกล่าวช่วงหนึ่งของประธานาธิบดีสีจิ้นผิงในการแถลงนโยบายเศรษฐกิจว่า “เศรษฐกิจมหภาคต้องมีเสถียรภาพ นโยบายอุตสาหกรรมต้องตรงจุด ในขณะที่ขยายอุปสงค์อย่างเหมาะสมก็ปฏิรูปด้านอุปทานควบคู่ไปด้วย” ซึ่งถือเป็นการผสมผสานแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ทั้งสองกลุ่มได้อย่างมีศิลปะ หรือพูดอีกนัยหนึ่งนั่นก็คือ การใช้กลไกตลาดเสรีเป็นตัวนำและส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนให้มากขึ้น ในขณะเดียวกันก็ยังคงไม่ละทิ้งการใช้นโยบายการลงทุนจากภาครัฐที่ตรงจุดควบคู่ไปด้วย เพื่อสร้างอุปสงค์ภายในประเทศให้แข็งแกร่งและเหมาะสม ผ่านระบบอุปทานที่มีผลิตผลและมูลค่าที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ หนังสือยังได้หยิบยกสองยุทธศาสตร์สำคัญที่กำลังจะเปลี่ยนจีนและเปลี่ยนโลกใบนี้ไป โดยยุทธศาสตร์แรกคือ “ยุทธศาสตร์ Jing - Jin - Ji” ซึ่งมีที่มาจากชื่อพื้นที่สามแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีนคือ ปักกิ่ง เทียนจิน และเหอเป่ย์ (Beijing - Tianjin - Hebei) โดยเป็นแนวคิดการเชื่อมโยงปักกิ่ง เทียนจินและเมืองใหญ่ 11มณฑลในเหอเป่ย์เข้าด้วยกัน ผ่านการสร้างรถไฟความเร็วสูง ซึ่งแผนการนี้จะทำให้เกิดอภิมหานคร ทั้งด้านพื้นที่รวมและประชากรรวมที่มากที่สุดในโลก พลังของการเชื่อมเมืองใหญ่ทั้งสามเข้าไว้ด้วยกันจะช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล นั่นคือ พลังความเป็นเมืองจะทำให้เกิดการประหยัดจากขนาด (Economies of scale) การประหยัดจากการรวมตัวกัน (Economies of agglomeration) และเกิดการกระจายความรู้ (Knowledge spillovers) รวมทั้งยังช่วยลดความแออัดและช่วยกระจายความเจริญจากมหานครปักกิ่ง และเมืองท่าเทียนจิน ไปยังมณฑลเหอเป่ย์ที่ค่อนข้างยากจนและเป็นเมืองอุตสาหกรรมหนักที่ก่อเกิดปัญหามลพิษสูงอีกด้วย

อีกหนึ่งยุทธศาสตร์เปลี่ยนโลกของจีน คือ ยุทธศาสตร์หนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง (One Belt One Road - OBOR) เพื่อปลุกฟื้นเส้นทางสายไหมในอดีตให้คืนชีพขึ้นมาอีกครั้ง แต่สำหรับเส้นทางสายไหมใหม่แห่งศตวรรษที่ 21 นี้มีความพิเศษยิ่งกว่าเก่า เนื่องจากเป็นยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลจีนจะสนับสนุนและร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเชื่อมประเทศจีนกับโลก ผ่านเส้นทางสายไหมทางบก (Silk Road Economic Belt) และเส้นทางสาย

ไหมทางทะเล (Maritime Silk Road) ซึ่งครอบคลุมประเทศใกล้เคียงรวมถึง 65 ประเทศ ซึ่งมีประเทศไทยด้วย สิ่งที่น่าสนใจสามประเด็นของยุทธศาสตร์ตามที่หนังสือได้กล่าวไว้ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์นี้สะท้อนบทบาทของจีนบนเวทีโลก ซึ่งแสดงถึงความพร้อมของจีนในบทบาทผู้นำโลกโดยไม่ต้องพึ่งพากลไกความร่วมมือของชาติตะวันตก
2. ยุทธศาสตร์นี้มีกรอบความคิดที่ยืดหยุ่น และไม่แทรกแซงกิจการภายในของแต่ละประเทศ
3. ยุทธศาสตร์นี้เป็นการแก้ไขปัญหาภายในประเทศจีนเอง ทั้งปัญหาการผลิตที่เกินตัว และเป็นการเพิ่มช่องทางการลงทุนใหม่ให้กับจีน

ภาคสุดท้าย เทคโนโลยี: แผนการใหญ่ AI และเทรนด์ใหม่

ในปัจจุบัน จีนจัดเป็นประเทศออนไลน์สมบูรณ์แบบ และมีข้อมูลคุณภาพที่ถูกเก็บไว้ในรูปแบบดิจิทัล (Big data) ปริมาณมหาศาล และยังไม่มีความเสี่ยงเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลที่เคร่งครัดทั้งหมดนี้เป็นข้อได้เปรียบที่อาจทำให้จีนพัฒนา AI ขึ้นได้อย่างรวดเร็ว หนังสือได้หยิบยกตัวอย่างกลยุทธ์ AI ของบริษัทเสิร์ชเอนจิน (search engine) อันดับหนึ่งของจีนอย่าง Baidu และบริษัทอีคอมเมิร์ซ (e-commerce) อันดับหนึ่งของจีนอย่าง Alibaba และวงการสตาร์ทอัพ (start-up) ที่กำลังคึกคักและเติบโตอย่างรวดเร็วในจีน

คำตอบสำหรับเทคโนโลยี AI ของจีนมองว่า จะเป็นกฎเกณฑ์ตัดสินอนาคตในทุกด้านของจีน ทั้งการประมวล วิเคราะห์ข้อมูลและเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจได้อย่างมหาศาล ซึ่งจะส่งผลไปยังการกินดีอยู่ดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนจีน ตลอดจนความมั่นคงของชาติจีนยุคใหม่

บทส่งท้ายของหนังสือได้มีการอ้างอิงความคิดเห็นของนักวิเคราะห์ถึงความได้เปรียบของสองประเทศมหาอำนาจของโลกในยุคปัจจุบัน จีน - สหรัฐ ใครจะเป็นผู้ครองอนาคตของโลก โดยได้ทิ้งท้ายเป็นคำถามชวนคิดอีกด้ว่า แล้วไทยเราถือไพ่อะไรไว้บ้าง และจะเดินเกมอย่างไรดีในโลกใหม่เช่นนี้

นี่เป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่ให้ความกระจ่างเรื่องยุทธศาสตร์ของจีนและผู้นำจีนได้อย่างชัดเจน ทั้งยังเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ความเป็นมาของจีนยุคใหม่ได้อย่างครอบคลุมกว้างขวางทุกมิติ ด้วยเนื้อหาที่น่าสนใจ น่าติดตาม สะท้อนภาพความท้าทายของจีนยุค 5.0 หรือ AI ซึ่งจะ เป็นกฎเกณฑ์สำคัญสู่ความสำเร็จของจีนในอนาคต

“ขอให้ลองเปิดอ่านดู แล้วจะรู้ว่าทำไมโลกใบนี้ถึงเป็นโลกของจีน”